

Overgangprotocol

Protocol doorstroom kleuters, doublure en groepsversnelling

Theo Thijssenschool Hoogezand

Boomgaard 37

9603 HL Hoogezand

<https://www.obstheothijssenschool.nl/>

obstheothijssenschool@ultiemonderwijs.nl

Schooljaar
2023-2024

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Kleuters in groep 1 en 2	4
Kleuterverlenging	4
Kleuterversnelling.....	4
Uitgangspunten	5
Overgang van groep 1 naar groep 2.....	6
Overgang van groep 2 naar groep 3	6
Kleuterverlenging	7
Kleuterversnelling.....	8
Afwijken van het protocol	9
Procedure doubleren groep 3 t/m 8	10
Algemene afspraken rondom doublure:	10
Stappenplan voor Doubleren	11
Inhoud gesprek m.b.t. de doublure.....	12
Criteria rondom doublure vanaf groep 3 t/m 7	13
Beslissing doublure.....	14
Groepsversnelling.....	15
Criteria groepsversnelling:	15
Beslissing groepsversnelling	16
Afwijken van het protocol	16
Bijlage 1	17

Inleiding

De Wet op het primair onderwijs schrijft voor dat ieder kind recht heeft op een ononderbroken ontwikkeling. In principe doorlopen leerlingen de basisschool in 8 jaar. Deze wet stelt tevens dat het onderwijs moet worden afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerling. Het leerstofaanbod dient daarom rekening te houden met differentiatie naar tempo, niveau, leertijd en instructiebehoefte. In gevallen waar leerlingen specifieke ondersteuning nodig hebben, dient er planmatig te worden gewerkt aan de aspecten van hun ontwikkeling die extra aandacht vereisen. Als blijkt dat deze specifieke ondersteuning (op zorgniveau 3¹) niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd, kan overwogen worden om kleuterverlenging, groepsversnelling of groepsdoublure toe te passen.

¹ Voor uitleg over de zorgniveaus zie ons schoolondersteuningsprofiel (SOP).

Kleuters in groep 1 en 2

Dit doorstroomprotocol richt zich specifiek op kleuters. We beschrijven hierin hoe wij als school omgaan met de doorstroom van groep 1 naar groep 2, van groep 2 naar groep 3, kleuterverlenging en groepsversnelling.

Plaatsingscriteria

Bij aanvang van hun onderwijsloopbaan plaatsen wij de leerlingen volgens onderstaande criteria.

- Kinderen die instromen in de periode van 1 september tot en met 31 december worden geplaatst in groep 1.
- Kinderen die instromen vanaf 1 januari starten in groep 0 en komen dan na de zomervakantie in groep 1. Deze kinderen starten het schooljaar erop in principe in groep 2.

Toelichting: Het is belangrijk om te benadrukken dat niet alleen de geboortedatum bepalend is, maar vooral de individuele ontwikkeling van het kind. Ons streven is om ons aanbod dusdanig in te richten dat kinderen maximaal de kans krijgen om zich te ontwikkelen. In principe hebben leerlingen die voor 1 januari jarig zijn en dus in de maanden oktober tot en met december op school zijn gestart, na 1,5 jaar de mogelijkheid om door te stromen naar groep 3. Voor sommige kinderen is deze tijd echter onvoldoende om zich optimaal te ontwikkelen. In dat geval stromen kinderen na 2,5 jaar uit naar groep 3.

Kleuterverlenging

Wij spreken over kleuterverlenging bij leerlingen die een jaar extra in groep 2 blijven. Van het 'officieel aanmerken als zittenblijver' van kinderen is in de leerjaren 1 en 2 geen sprake. Er wordt vaak beweerd dat kinderen die langer kleuteren later in hun basisschooltijd niet nog een keer kunnen blijven zitten. Dat is niet zo. Kinderen mogen uiterlijk tot en met het schooljaar waarin zij veertien jaar worden naar de basisschool. Dat betekent dat zelfs een kleuter die drieënhalf jaar kleutert qua leeftijd nog voldoende speling heeft om later nog een keer een groep over te doen.

Het is van belang te vermelden dat de inspectie van ons verwacht dat we sterke argumenten hebben wanneer we besluiten om leerlingen een verlengde kleuterperiode te geven. Het percentage hiervan mag in geen geval boven de 12% uitkomen, maar onze ambitie is om onder de 10% te blijven.

Kleuterversnelling

Onder kleuterversnelling verstaan wij het overslaan van een kleuter naar een hogere groep dan normaal op basis van leeftijd wordt verwacht.

Uitgangspunten

Bij het opstellen van dit protocol hebben we een aantal uitgangspunten geformuleerd:

- Kleuterverlenging of groepsversnelling dient plaats te vinden na een zorgvuldige afweging.
- Kleuterverlenging of groepsversnelling is een verantwoordelijkheid van het hele onderwijsteam.
- Bij kleuterverlenging- of groepsversnelling wordt de leerling op enig moment tijdens een groepsbespreking ingebracht bij de intern begeleider, en er dient een Individueel Handelingsplan (IHP) aanwezig te zijn dat is besproken en goedgekeurd door de ouders/verzorgers.
- Voorafgaande aan de kleuterverlenging of groepsversnelling is er sprake geweest van ondersteuning in de groep (zorgniveau 3), afgestemd op hun specifieke onderwijsbehoeften.

Overgang van groep 1 naar groep 2

De doorstroom van groep 1 naar groep 2 is gebaseerd op hun ontwikkelingsgroei. Om deze ontwikkeling te volgen en inzichtelijk te maken, maken we gebruik van de leer- en ontwikkelingslijnen van het jonge kind van Parnassys. Bovendien evalueren we de volgende aspecten:

- werkhouding en taakgerichtheid
- concentratie en spanningsboog
- sociaal-emotionele ontwikkeling
- cognitieve ontwikkeling
- motorische ontwikkeling

Overgang van groep 2 naar groep 3

Om de ontwikkeling te volgen en inzichtelijk te maken, gebruiken wij de leer- en ontwikkelingslijnen van het jonge kind van Parnassys. De doorlopende ontwikkelingslijn van de leerling moet aantonen dat hij of zij qua ontwikkeling gereed is voor groep 3 op de volgende onderdelen:

- werkhouding en taakgerichtheid
- concentratie en spanningsboog
- sociaal-emotionele ontwikkeling
- cognitieve ontwikkeling
- motorische ontwikkeling

We beoordelen zowel bij de overgang van groep 1 naar groep 2, alsmede de overgang van groep 2 naar groep 3 op onder andere de volgende aspecten:

- **Leerbaarheid:** Is het kind in staat om te leren en zich de aangeboden stof eigen te maken? Blijft de aangeboden stof hangen?
- **Werkhouding:** Kan het kind gedurende langere tijd achter elkaar werken, is het gemotiveerd om te leren, en kiest het zelf regelmatig voor uitdagende materialen en activiteiten?
- **Opdrachtgericht werken:** Kan het kind samengestelde opdrachten uitvoeren?
- **Sociale ontwikkeling:** Hoe verloopt de interactie met leerlingen van groep 2, voelt het kind zich thuis bij deze leeftijdsgroep, en is het kind geaccepteerd door andere kinderen in de groep?
- **Spelontwikkeling:** Vertoont het kind gevorderd rollenspel, zoekt het naar extra uitdagingen in het spel, en kiest het voor moeilijke activiteiten?
- **Deelname aan kringactiviteiten:** Heeft het kind interactie met de leerkracht en medeleerlingen en heeft het een goede zintuiglijke waarneming?

- Taalontwikkeling: Spreekt het kind in goed opgebouwde zinnen, beschikt het over een uitgebreide woordenschat, en beheerst het de leesvoorwaarden?
- Rekenontwikkeling: Heeft het kind goede telvaardigheden, meetvaardigheden, inzicht in ruimtelijke verhoudingen, en logisch denkvermogen?
- Motorische vaardigheden: Beheerst het kind de fijne motoriek, zoals de pengreep en het knippen, gekruist werken (lateraal), die belangrijk zijn om het werken in groep 3 goed op te kunnen pakken?
- Emotionele stabiliteit en zelfvertrouwen: Is het kind emotioneel stabiel en heeft het voldoende zelfvertrouwen?
- Snel begrip: Heeft het kind een goed begripsvermogen, een sterke concentratie, brede interesse en motivatie om naar groep 3 te gaan?

Bekwaamheid: Voldoet de leerling aan de voorwaarden om te kunnen lezen, schrijven en rekenen?

- Lees- en rekenvoorwaarden, zie bijlage 1

Kleuterverlenging

Kleuterverlenging is van toepassing wanneer een leerling na twee volledige kleuterjaren langer in groep 2 blijft. Dit kan voorkomen wanneer een leerling nog niet voldoende is ontwikkeld om door te stromen naar groep 3, zowel op sociaal-emotioneel gebied als op het gebied van cognitieve vaardigheden.

Het besluit tot kleuterverlenging wordt genomen door de school op basis van verschillende factoren, waaronder observaties, evaluaties en gesprekken met de betrokken leerkrachten, ouders, en eventueel andere professionals, zoals een intern begeleider, orthopedagoog, logopedist, enzovoort.

Er zijn geen vaste criteria voor kleuterverlenging, omdat elk kind uniek is en verschillende behoeften heeft. Enkele mogelijke redenen voor kleuterverlenging kunnen zijn:

1. Sociaal-emotionele ontwikkeling: Als een kleuter moeite heeft met sociale interacties, conflictoplossing of emotionele zelfregulatie, kan kleuterverlenging worden overwogen om meer tijd te geven voor de ontwikkeling van deze vaardigheden.
2. Cognitieve ontwikkeling: Als een kleuter nog niet beschikt over de vereiste vaardigheden op het gebied van taal, rekenen en algemene kennis om succesvol door te gaan naar groep 3, kan kleuterverlenging helpen om deze vaardigheden te versterken.
3. Rijpheid: Soms heeft een kleuter nog niet voldoende rijpheid of zelfstandigheid bereikt om te kunnen omgaan met het meer gestructureerde en schoolse karakter van groep 3. Kleuterverlenging kan de kans bieden om op deze aspecten te groeien.

Het besluit tot kleuterverlenging wordt altijd zorgvuldig genomen en houdt rekening met de specifieke behoeften en ontwikkeling van de leerling.

Voor kleuterverlenging gelden de volgende afspraken:

- Er moet sprake zijn van een continue ontwikkeling, waarbij de kinderen worden bediend in de zone van de naaste ontwikkeling.
- De leerling wordt ter sprake gebracht tijdens de groepsbespreking (zorgoverleg tussen leerkracht en intern begeleider).
- De school moet overtuigd zijn dat kleuterverlenging een meerwaarde heeft.
- Ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium ingelicht over het voornemen tot verlenging, uiterlijk tijdens een gesprek in februari.

Kleuterversnelling

Kleuterversnelling verwijst naar het overslaan van een kleuter naar een hogere groep dan normaal op basis van leeftijd wordt verwacht. Hoewel ons onderwijs zo is ontworpen dat het de individuele onderwijsbehoeften van onze leerlingen zo goed mogelijk tegemoetkomt, kan het soms voorkomen dat kleuterversnelling wordt overwogen. Over het algemeen wordt kleuterversnelling alleen overwogen wanneer de leerling aantoonbaar ver voorloopt op leeftijdsgenoten op verschillende ontwikkelingsgebieden, waaronder cognitieve vaardigheden, taalvaardigheid, sociale vaardigheden en zelfstandigheid.

Belangrijke factoren die worden overwogen bij de beslissing over kleuterversnelling zijn onder andere:

1. Cognitieve vaardigheden: De kleuter vertoont aantoonbaar hogere cognitieve vaardigheden, zoals probleemoplossend vermogen, taalbegrip, rekenvaardigheid en creatief denken.
2. Sociale en emotionele ontwikkeling: De kleuter beschikt over voldoende sociale en emotionele vaardigheden om succesvol te functioneren in een hogere groep, zoals het vermogen om vriendschappen te sluiten, conflicten op te lossen en zich aan te passen aan een nieuwe omgeving.
3. Motivatie en interesse: De kleuter toont een sterke motivatie om te leren en heeft een aantoonbare interesse in uitdagendere lesstof of activiteiten die beter aansluiten bij zijn of haar ontwikkelingsniveau.
4. Fysieke en motorische ontwikkeling: De kleuter beschikt over voldoende fysieke en motorische vaardigheden om zich aan te passen aan de fysieke eisen van een hogere groep, zoals schrijfvaardigheden, fijne motoriek en lichamelijke coördinatie.

Voor kleuterversnelling hanteren we de volgende richtlijnen:

- Er moet sprake zijn van een continue ontwikkeling, waarbij de kinderen worden ondersteund in hun zone van de naaste ontwikkeling.
- De leerling wordt besproken tijdens de groepsbespreking tussen de leerkracht en intern begeleider, evenals tijdens de consultatieve leerlingbespreking met de orthopedagoog van Ultiem.
- De school dient ervan overtuigd te zijn dat kleuterversnelling een meerwaarde zal hebben.

Afwijken van het protocol

In uitzonderlijke gevallen kan er gemotiveerd worden afgeweken van dit protocol. Het uiteindelijke besluit wordt genomen door de leerkracht, de intern begeleider en de directie. De stappen waarbij ouders worden betrokken in de besluitvorming en de nazorg verlopen volgens het vastgestelde stappenplan binnen het overgangsprotocol voor de groepen 1, 2, 3 tot en met 8.

Procedure doubleren groep 3 t/m 8

Algemene afspraken rondom doublure:

- We hanteren voor doublures algemene richtlijnen en criteria. We nemen de vrijheid om hier beargumenteerd van af te wijken. Simpelweg omdat elke doublure om maatwerk vraagt.
- De uiteindelijke beslissing over een doublure wordt genomen door de schoolleiding. Ouders die het niet eens zijn met de beslissing kunnen in gesprek met de directeur worden gewezen op mogelijke vervolgstappen, zoals de klachtenprocedure.
- Uitgangspunt is dat een leerling slechts één keer doubleert tijdens de basisschoolperiode.
- Doubleren wordt spaarzaam toegepast, bij voorkeur in de onderbouw (groep 1 t/m 4).
- Als een tweede doublure wordt overwogen en de eerste doublure niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd, kan worden overwogen om een individuele leerlijn (OPP) te hanteren voor één of meerdere vakken, met betrokkenheid van de intern begeleider en orthopedagoog van Ultiem.
- De leerkracht bespreekt met de intern begeleider welke interventies nodig zijn voor de ontwikkeling van het kind. Externe expertise kan worden ingeschakeld met toestemming van de ouders.
- We geven leerlingen met onvoldoende basisvaardigheden extra ondersteuning binnen hun eigen jaargroep. We kijken hierbij vanaf groep 6 ook naar de mogelijkheid van een eigen leerlijn. Bij uitzondering kan dit ook in een eerdere groep.
- Voor leerlingen die regelmatig ziek zijn geweest of zich door problemen thuis en/of op school minder hebben ontwikkeld dan verwacht, kan doublure een oplossing zijn.
- Bij leerlingen met een gediagnosticeerde handicap wordt terughoudendheid betracht ten aanzien van doubleren. Samen met een ambulante begeleider (AB) vanuit het betreffende cluster wordt bekeken of de prestaties verband houden met de handicap.
- Gedurende het schooljaar observeert de leerkracht, verzamelt resultaten en volgt de leerling op basis van gestelde doelen/leerlijnen. Het professionele oordeel van de leerkracht speelt een belangrijke rol bij de doublurebeslissing. De directie en de intern begeleider en ouders worden tijdig geïnformeerd over de doublure.

Stappenplan voor Doubleren

Hieronder staat het stappenplan, dat wij hanteren in geval van een mogelijke doublure.

oktober/november	Evaluatie van de leerling tijdens de groepsbespreking tussen leerkracht en ib'er, mogelijk gevolgd door een leerlingbespreking.
januari/februari	Afname van Cito-toetsen (taalverzorging, technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen) en bespreking van de resultaten tijdens rapportgesprekken met ouders. Eventuele zorgen worden met ouders gedeeld en vastgelegd in ParnasSys met opstelling van Individuele Handelingsplannen (ihp).
februari/maart	Bij twijfels over de ontwikkeling worden ouders uitgenodigd voor een uitgebreider gesprek, waarin de criteria voor de overgang naar de volgende groep besproken en worden ouders betrokken bij het maken van afspraken. Deze worden vastgelegd in ParnasSys en ondertekent door ouders. Er dient een Individueel Handelingsplan (IHP) aanwezig te zijn dat is besproken en goedgekeurd door de ouders/verzorgers. Via de leerlingbespreking wordt de leerling ingebracht bij de intern begeleider om de eventuele doublure te bespreken. De directie is op de hoogte gebracht van de eventuele doublure.
april/mei	Bij twijfel verzamelen van extra observatie- en toetsgegevens, bespreking van resultaten, observaties en interventies met ouders, gevolgd door een voorlopige beslissing. Een intern begeleider kan worden uitgenodigd op verzoek van de leerkracht of ouders.
Blijft de leerkracht van mening dat de doublure de beste optie is, dan bespreekt hij/ zij dit aan de hand van de verzamelde gegevens met de intern begeleider, directeur en een leerkracht van de volgende jaargroep.	
medio juni/juli	Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek waarin de definitieve beslissing wordt besproken, inclusief laatste toetsresultaten en het IHP voor het komende schooljaar. De nieuwe leerkracht wordt betrokken bij aanpassingen van het plan van aanpak.
oktober/november	Evaluatiegesprek (nazorg) met de huidige leerkracht, intern begeleider en de ouders.

Inhoud gesprek m.b.t. de doublure

Bij het gesprek met ouders over mogelijke doublure komen de volgende onderdelen aan bod:

- Introductie en achtergrondinformatie
 - Bespreking van de voortgang van de leerling en relevante achtergrondinformatie.
- Redenen voor overwegen van doubleren
 - Toelichting op specifieke redenen voor het overwegen van doubleren van de leerling.
- Leerling geschiedenis
 - Bespreking van de cognitieve en gedragsmatige geschiedenis van de leerling, inclusief eerdere interventies en ondersteuning.
- Ouderbetrokkenheid
 - Ouders worden betrokken bij het gesprek om hun observaties, zorgen en inzichten te delen met betrekking tot de voortgang en ontwikkeling van hun kind.
- Interventieplannen
 - Overzicht van eventuele interventies die zijn ingezet om de leerling te ondersteunen (ihp).
- Voordelen en nadelen van doubleren
 - Bespreking van de potentiële voordelen en nadelen van doubleren voor de leerling, met de nadruk op welzijn en cognitieve vooruitgang op de lange termijn.
- Besluitvorming
 - Het gesprek leidt tot een beslissing over de vraag of doubleren de juiste keuze is voor de leerling, gebaseerd op een grondige evaluatie van alle beschikbare informatie.
- Follow-up en ondersteuning
 - Ongeacht de uiteindelijke beslissing wordt een plan opgesteld voor verdere ondersteuning en follow-up voor de leerling met inbegrip van specifieke doelen, interventies en regelmatige evaluaties.

Van dit gesprek maakt de leerkracht een verslag in Parnassys en brengt dit onder de aandacht van de intern begeleider.

Criteria rondom doublure vanaf groep 3 t/m 7

Bij meerdere van de volgende signalen, gaan we als school kijken of een eventuele doublure een meerwaarde zou hebben:

- Op de AVI beheerst het kind minimaal het M-niveau, passend bij het jaar waarin hij/zij zit.
- Het kind scoort op minstens twee citotoetsen rondom lees-/ taalontwikkeling en/of rekenen onvoldoende. Het gaat om een (terugkerende) IV en/of V score voor: de Drie Minuten Toets, taalverzorging, begrijpend lezen (groep 5 t/m 8) en rekenen.
- Het kind groeit op de citotoetsen onvoldoende ten opzichte van zichzelf.
- De methode-gebonden toetsen wijzen op een lage/onvoldoende score.
- Handelingsplannen hebben niet het gewenste resultaat bereikt. De vorderingen zijn onvoldoende of minimaal geweest.
- Dyslexie speelt in de groepen 1 t/m 4 nog geen rol bij doublure. Met andere woorden, ook een kind met dyslexie kan op deze criteria doubleren. Wel moeten we in het achterhoofd houden dat voor kinderen waarbij een vermoeden van dyslexie is, doubleren minder baat zal hebben dan bij andere kinderen. Ondanks een doublure, zal het lezen en spellen hen moeite blijven kosten.
- Als school stellen we geen vaste criteria op voor sociaal-emotionele ontwikkeling bij doubleren. Voor elk kind bekijken we hoe hij/zij functioneert op sociaal-emotioneel gebied. Sociaal-emotioneel: de eerste periode van het schooljaar wordt in iedere groep ingezet op groepsvorming. We volgen hierbij de methode van Kwink. Een keer per jaar worden de vragenlijsten van leerling in beeld ingevuld (docentenlijst 3-8, leerlingenlijst 5-8). De werkhouding van een kind is een belangrijke factor om te bekijken. Als een kind een zwakkere werkhouding laat zien, kan het zijn dat de leerstof te moeilijk is en dat het kind daardoor minder gemotiveerd is.

Vervolgens gaan we zorgvuldig kijken of een doublure voor deze leerling een meerwaarde zou kunnen hebben. Dit is altijd maatwerk, waarbij we samen met ouders, leerkracht, intern begeleider en leerling proberen om een zorgvuldige afweging te maken. Uitgangspunt is dat we verwachten dat een doublure een positief effect zal hebben, zowel op lange als korte termijn.

In juni wordt definitief besloten of een leerling zal doubleren (zie stappenplan pagina 11). In geval van twijfel kan de hulp van de orthopedagoog van stichting Ultiem ingeroepen worden.

De volgende argumenten zouden kunnen wijzen op een meerwaarde van doubleren:

- We verwachten dat de leerling meer zelfvertrouwen krijgt bij een doublure, omdat de kans op succeservaringen met leren groter is.
- De leerling heeft veel onderwijs (instructie- en oefentijd) gemist, bijvoorbeeld door afwezigheid of ziekte, en heeft daardoor 'meer van hetzelfde' nodig.
- De leerling kan door een doublure hoogstwaarschijnlijk naar een hoger niveau van passend voortgezet onderwijs.
- De huidige leerkracht verwacht dat een extra jaar in dezelfde jaargroep en met jongere klasgenoten de didactische ontwikkeling van de leerling ten goede zal komen.
- De huidige leerkracht verwacht dat een extra jaar in dezelfde jaargroep en met jongere klasgenoten de sociaal emotionele ontwikkeling en het welbevinden van de leerling ten goede zal komen.
- De ouders zijn goed geïnformeerd over de argumenten en de mogelijke gevolgen van een doublure. Ze hebben een sterke voorkeur voor doublure en verwachten dat blijven zitten hun kind goed zal doen, zowel qua leren als qua welbevinden. De definitieve beslissing ligt bij de school.

De volgende argumenten zouden kunnen wijzen op niet doubleren:

- Grote kans op demotivatie, omdat de leerling alles opnieuw moet doen.
- De leerling heeft niet 'meer van hetzelfde nodig', maar specifieke ondersteuning, afgestemd op diens onderwijsbehoeften en in een (heterogene) groep met leeftijdsgenoten.
- De school geeft aan in het volgende leerjaar tegemoet te kunnen komen aan de pedagogische én didactische onderwijsbehoeften van de leerling.
- De school heeft in het volgende leerjaar realistisch-hoge verwachtingen van de leerling.
- Ouders hebben een sterke voorkeur voor doorstromen, zij verwachten dat het met hun kind beter zal gaan in de volgende groep, zowel qua leren als qua welbevinden en de ouders zijn bereid het schoolse leren thuis te ondersteunen (bijvoorbeeld met huiswerk en oefen-opdrachten begeleiden). De definitieve beslissing ligt bij de school.

Beslissing doublure

De uiteindelijke beslissing omtrent doublure ligt bij de directeur, die deze baseert op verkregen informatie, de gevolgde procedure en het draagvlak binnen het team.

Groepsversnelling

Het overslaan van een groep, ook wel bekend als groepsversnelling, komt zelden voor op onze school. Ons onderwijs is primair gericht op het afstemmen op individuele onderwijsbehoeften, waarbij de leeromgeving, het aanbod en de didactische aanpak hierop zijn afgestemd.

Wij identificeren sterk presterende leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong zo vroeg mogelijk door middel van signaleringslijsten voor meer- en hoogbegaafdheid. Hierdoor kunnen we adequaat inspelen op de onderwijsbehoeften van deze leerlingen. We zijn van mening dat deze leerlingen niet zozeer gebaat zijn bij het versneld verwerken van leerstof, maar eerder bij verbreding, verrijking en verdieping van de lesstof.

Daarom biedt Stichting Ultiem een Plusklas aan. In deze bovenschoolse plusklas krijgen leerlingen die op de basisschool zeer snel leren, zo snel dat ze mogelijk onvoldoende cognitieve uitdaging vinden, de mogelijkheid om op hun eigen niveau uitgedaagd te worden. We stimuleren creatief denken, helpen bij de ontwikkeling van leerstrategieën en bieden ondersteuning bij faalangst en probleemaanpak. In de plusklas draait het niet alleen om het eindresultaat, maar ook om het proces. Het is belangrijk dat leerlingen met vergelijkbare capaciteiten elkaar ontmoeten en leren samenwerken.

De plusklas is bedoeld voor meer- en hoogbegaafde leerlingen vanaf groep 6 (vanaf 8 jaar) die voldoen aan een van de volgende criteria:

- De leerling is gediagnosticeerd als hoogbegaafd.
- De leerling heeft een ontwikkelingsvoorsprong van minimaal één jaar op zowel rekenen/wiskunde als begrijpend lezen.
- De leerling is geselecteerd door de school als hoogbegaafd op basis van een signaleringsinstrument voor hoogbegaafdheid, en/of een ontwikkelingsvoorsprong van minimaal één jaar op zowel rekenen/wiskunde als begrijpend lezen, en heeft daarbij één of meer ondersteuningsbehoeften waar de eigen school niet volledig aan kan voldoen.

Criteria groepsversnelling:

Indien overwogen wordt om een groepsversnelling toe te passen, hanteren we de volgende criteria:

- Er moet sprake zijn van een aantoonbare voorsprong van 10 maanden (DLE) of meer op tenminste de onderdelen begrijpend lezen, rekenen en taalverzorging, en de leerling moet duidelijk voorlopen op leeftijdsgenoten.
- Er moet voldoende sociaal-emotionele ontwikkeling zijn.
- Observaties van de leerkracht, intern begeleider en eventuele externe deskundigen worden meegenomen.
- Fysieke kenmerken, spelgedrag en sociale interactie met medeleerlingen worden geëvalueerd.
- Er moet aantoonbaar voldoende verdiepings- en/of verrijkingsstof binnen de reguliere groep zijn aangeboden.
- Ouders en de leerling zelf moeten de voordelen van versnelling kunnen onderbouwen.

- Het schoolteam wordt betrokken bij het besluitvormingsproces:
 - De leerkracht brengt de leerling, vanaf het moment dat versnelling wordt overwogen, ter sprake tijdens leerlingbespreking/ groepsbespreking.
 - Het schoolteam wordt gedurende het proces op de hoogte gehouden door de leerkracht.

De uitgangspunten die gelden voor doublure zijn eveneens van toepassing op groepsversnelling.

Beslissing groepsversnelling

De uiteindelijke beslissing omtrent groepsversnelling ligt bij de directeur, die deze baseert op verkregen informatie, de gevolgde procedure, en het draagvlak binnen het team.

Afwijken van het protocol

In uitzonderlijke gevallen kan er gemotiveerd worden afgeweken van dit protocol. Het uiteindelijke besluit wordt genomen door de leerkracht, de intern begeleider en de directie. De stappen waarbij ouders worden betrokken in de besluitvorming en de nazorg verlopen volgens het vastgestelde stappenplan binnen het overgangprotocol voor de groepen 1, 2, 3 tot en met 8 (zie pagina 13).

Bijlage 1

Mondelinge taalvaardigheid

Spreken en gesprekken

- Ik kan woorden en zinnen duidelijk en correct na zeggen
- Ik kan de kring rondkijken als ik iets vertel
- Ik kan een verhaal in een logische volgorde vertellen
- Ik kan een eenvoudig verhaal navertellen
- Ik kan gericht vragen stellen aan een verteller
- Ik kan met een leergesprek meedoen en bij het onderwerp blijven
- Ik kan een zin van minimaal 8 woorden nazeggen
- Ik kan duidelijk uitleg geven bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen
- Ik kan vertellen wat ik heb meegemaakt
- Ik kan vloeiend en verstaanbaar praten, de klinkers en medeklinkers zijn goed te verstaan
- Ik kan mij houden aan de gespreksregels zoals; naar elkaar luisteren, wachten op je beurt
- Ik kan zinnen maken van minimaal 7 woorden

Luisteren

- Ik kan luisteren naar instructies en deze uitvoeren
- Ik kan goed luisteren naar verhalen, liedjes en gedichten
- Ik kan luisteren naar de mening van anderen
- Ik weet wat een verhaal is
- Ik kan samenvatten wat er verteld wordt
- Ik kan de belangrijkste boodschap uit een verhaal halen
- Ik kan naar aanleiding van een klein verhaal het juiste plaatje aanwijzen

Beginnende geletterdheid

Lees plezier

- Ik kan me inleven in een personage uit een voorgelezen verhaal
- Ik kan vertellen wat ik voel bij een voorgelezen verhaal
- Ik kan mijn mening verwoorden over een voorgelezen verhaal
- Ik kan me goed concentreren op een voorgelezen verhaal en beleef plezier aan het luisteren

Oriëntatie op verhaal en tekst

- Ik kan voorspellen hoe het verhaal verder gaat
- Ik weet het verschil tussen een woord en een zin
- Ik kan het eerste en laatste woord in een zin benoemen
- Ik ken het verschil tussen een cijfer en een letter
- Ik kan het eerste of laatste woord van een reeks noemen

- Ik ken verschillende soorten teksten zoals een sprookje, boek, gedicht, brief of recept
- Ik kan een verhaal navertellen of naspelen

Voorbereidend lezen en spellen

Klanken en letters

- Ik kan klanken benoemen
- Ik weet wat een letter is en herken een aantal letters
- Ik weet dat letters niet hetzelfde zijn als klanken
- Ik ken het verschil tussen een letter en een klank

Woorden

- Ik kan een klank herkennen in een woord
- Ik kan woorden verdelen in klanken of klankgroepen
- Ik kan klanken of klankgroepen samenvoegen tot woorden
- Ik kan de beginklank van een woord vervangen door een andere beginklank
- Ik kan benoemen welke klank verandert (tak- dak, poes-pas, tak-tas)
- Ik kan benoemen welke beginklank verandert
- Ik kan de eindklank van een woord benoemen
- Ik kan de beginklank van een woord benoemen
- Ik kan de middenklank van een woord benoemen
- Ik kan woorden sorteren op het begin- midden- en eindklank
- Ik kan horen of een woord kort of lang is
- Ik kan zien of er geschreven woord kort of lang is
- Ik herken de eerste en laatste klank van mijn naam
- Ik kan mijn eigen naam klank voor klank uitspreken
- Ik kan namen van voorwerpen en dieren op klank voor klank uitspreken

Rijmwoorden

- Ik kan rijmwoorden herkennen in een liedje versje of gedichtje
- Ik kan aangeven of woorden wel of niet op elkaar rijmen
- Ik kan een rijmwoord bedenken bij een bepaald trefwoord
- Ik kan aangeven of woorden wel of niet op elkaar rijmen

Zinnen

- Ik weet dat een lange zin veel woorden heeft en een korte zin weinig woorden
- Ik kan het eerste en laatste woord in een zin benoemen
- Ik kan een zin maken met een trefwoord

Schrijven

Oriëntatie op geschreven taal

- Ik herken en benoem 16 letters
- Ik kan dezelfde woorden/letters bij elkaar zoeken
- Ik weet dat woorden die we spreken ook geschreven kunnen worden
- Ik weet wat het verschil is tussen schrijven en lezen

Aanvankelijk schrijven

- Ik kan 12 letters schrijven
- Ik weet hoe ik mijn pen en potlood vast moet houden
- Ik kan mijn eigen naam schrijven
- Ik kan woorden en korte zinnen schrijven
- Ik leer dat geschreven woorden er anders uitzien dan woorden in boeken en wat de overeenkomsten zijn

Groep 2

Getallen en bewerkingen | Getalbegrip

- Telrij
- Ik kan de telrij opzeggen tot ten minste 20.
- Ik kan vanuit elk getal tot 20 verder tellen.
- Ik kan vanuit elk getal onder 10 terugtellen.
- Ik kan rangtelwoorden tot en met ten minste 10 herkennen en gebruiken (eerste, tweede, etc.).
- Ik herken begrippen rond de telrij zoals verder, door, terug, naast.
- Ik herken begrippen rond de telrij zoals tussenin, (er)voor, (er)na, eerst, laatste.
- Ik kan de begrippen rond de telrij handelend gebruiken in concrete situaties.
- Ik kan tellen met sprongen van 2.
- Ik kan de buurgetallen benoemen tot ten minste 12.
- Ik kan redeneren over de telrij in eenvoudige en betekenisvolle situaties.

Hoeveelheden

- Ik kan hoeveelheden tot ten minste 12 schatten.
- Ik kan hoeveelheden tot ten minste 12 tellen (resultatief tellen).
- Ik kan hoeveelheden tot ten minste 12 weergeven (neerleggen of tekenen).
- Ik herken begrippen die te maken hebben met hoeveelheden zoals meer, minder, evenveel, meeste, minste.
- Ik kan hoeveelheden tot ten minste 20 vergelijken en ordenen op meer, minder, evenveel, meeste of minste.
- Ik herken hoeveelheden tot ten minste 6 zonder tellen (eventueel m.b.v. patronen en structuren).
- Ik kan hoeveelheden tot ten minste 12 verkort tellen door bijvoorbeeld gebruik te maken van handen of dobbelsteenpatronen.

- Ik kan hoeveelheden tot ten minste 12 laten zien met vingers, streepjes of stippen.
- Ik kan redeneren over hoeveelheden in eenvoudige en betekenisvolle situaties.

Bewerkingen

- Ik weet wat erbij en eraf betekent.
- Ik weet wat (eerlijk) splitsen en verdelen betekent.
- Ik kan eenvoudige optelsommen met 1 of 2 erbij tot en met 12 handelend oplossen.
- Ik kan eenvoudige aftreksommen met 1 of 2 eraf tot en met 12 handelend oplossen.
- Ik kan eenvoudige splitssommen tot en met 10 handelend oplossen.
- Ik kan eenvoudige verdeelsommen met hoeveelheden t/m 12 handelend oplossen.

Getallen

- Ik kan de getalsymbolen tot en met 10 lezen.
- Ik ken de volgorde van de getalsymbolen in de getallenrij tot ten minste 10.
- Ik kan de getalsymbolen, telwoorden en hoeveelheden tot ten minste 10 aan elkaar koppelen.
- Ik kan kritisch denken en redeneren over de telrij, hoeveelheden en getallen tot ten minste 10 (is vijf fietsen veel, of vijf snoepjes).

Verbanden

- Ik kan hoeveelheden vergelijken door ze te sorteren in rijen, waardoor een beelddiagram ontstaat.
- Ik kan een eenvoudige tabel aflezen zoals een dag- of weekplanning van mijn groep.

Verhoudingen

- Ik kan verhoudingsgewijs vergelijken op grootte (hoe groter je bent, hoe groter de kleding die je nodig hebt).
- Ik herken situaties af afbeeldingen waarin de verhoudingen niet kloppen.

Meten en meetkunde | Meten

Lengte en omtrek

- Ik herken begrippen rond lengte en omtrek, zoals lang, langer en langst en kort, korter, kortst.
- Ik herken begrippen rond lengte en omtrek, zoals groot, groter, grootst en klein, kleiner, kleinst.
- Ik herken begrippen rond lengte en omtrek, zoals dik, dikker, dikst en dun, dunner, dunst.
- Ik herken begrippen rond lengte en omtrek, zoals hoog, hoger, hoogst en laag, lager, laagst.
- Ik weet wat (er)omheen betekent.

- Ik kan lengtes vergelijken en ordenen, bijvoorbeeld door ze naast elkaar te houden of ze met hulpmiddel te vergelijken.
- Ik kan lengte meten met een natuurlijke maat (bijvoorbeeld met handen of voeten).
- Ik herken tegenstellingen en kan deze gebruiken (zoals grootste-kleinste) bij lengte en omtrek.
- Ik kan kritisch nadenken en redeneren over lengtes in eenvoudige probleemsituaties.

Oppervlakte

- Ik begrijp wat groot, groter, grootst en even groot betekent bij een oppervlakte.
- Ik begrijp wat klein, kleiner, kleinste en even klein betekent bij een oppervlakte.
- Ik kan begrippen over oppervlakte handelend gebruiken in concrete situaties.
- Ik herken de tegenstellingen grootste en kleinste bij oppervlakte en kan deze gebruiken.
- Ik kan de oppervlaktes van voorwerpen die veel van elkaar verschillen vergelijken en ordenen (bijvoorbeeld door ze naast of op elkaar te leggen).

Inhoud

- Ik weet wat vol, voller, volst betekent.
- Ik weet wat leeg betekent.
- Ik begrijp wat minder, minst en evenveel betekent bij inhoud.
- Ik begrijp wat veel, weinig, meer en meest betekent bij inhoud.
- Ik kan voorwerpen vergelijken en ordenen op hoeveel er in kan of op hoeveel er in zit.
- Ik kan een inhoud meten met een natuurlijke maat en het resultaat via tellen vaststellen (bijvoorbeeld in- of uitscheppen met een beker).

Gewicht

- Ik begrijp wat zwaar, zwaarder, zwaarst betekent en kan deze begrippen handelend gebruiken.
- Ik begrijp wat licht, lichter en lichtst betekent en kan deze begrippen handelend gebruiken.
- Ik begrijp wat even zwaar en even licht betekent en kan deze begrippen handelend gebruiken.
- Ik kan voorwerpen vergelijken op gewicht door ze te wegen met mijn handen of met een weegschaal.
- Ik kan redeneren over gewichten in eenvoudige probleemsituaties.

Tijd

- Ik herken het dagritme.
- Ik ken tijdsbegrippen zoals ochtend, middag en avond, dag, nacht, nu straks.
- Ik ken de dagen van de week.
- Ik weet dat er verschillende tijdsaanduidingen zijn zoals gisteren, morgen en vandaag.

- Ik kan van activiteiten die veel in tijdsduur van elkaar verschillen aangeven welke langer of korter duurt.
- Ik kan gebeurtenissen in de goede volgorde beschrijven en ordenen (met foto's of woorden) en uitleggen.
- Ik weet dat er verschillende tijdsaanduidingen zijn, zoals maanden en seizoenen.
- Ik weet dat de tijd gemeten wordt met de klok.
- Ik maak kennis met meten van de tijd met instrumenten als: zandloper, klok, horloge, timetimer, kookwekker en tellen.
- Ik kan kritisch denken en redeneren over tijd in eenvoudige probleemsituaties.

Metten en meetkunde | Meetkunde

Oriënteren in de ruimte

- Ik begrijp wat voor, achter, naast betekent.
- Ik begrijp wat in, op, boven, onder betekent.
- Ik begrijp dat dichtbij en veraf betekent.
- Ik begrijp wat links en rechts betekent.
- Ik begrijp wat tegenover en tussen betekent.
- Ik kan een eenvoudige route volgen.
- Ik kan een bekende route globaal beschrijven.
- Ik kan gebruik maken van herkenningspunten als ik een route volg.
- Ik kan eenvoudige plattegronden aflezen en uitleggen.
- Ik kan in eenvoudige situaties vertellen wat wel en niet zichtbaar is vanaf een bepaald standpunt.

Construeren

- Ik kan eenvoudige bouwwerkjes vanaf een tekening of foto nabouwen.
- Ik kan afbeeldingen (in het platte vlak) van driedimensionale figuren herkennen en omgekeerd.
- Ik kan eenvoudige mozaïek- en kettingpatronen ontwerpen.
- Ik kan de regelmaat in patronen herkennen, deze uitleggen en voortzetten.

Opereren met vormen en figuren

- Ik kan cirkel, driehoek, vierkant en rechthoek herkennen en benoemen.
- Ik kan voorwerpen sorteren op minimaal twee kenmerken.
- Ik kan spelen met licht en schaduw van de zon of een zaklamp.
- Ik kan experimenteren met spiegels.